

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn - Nulmeting 2022 en eerste beeld Q1 2022

Kernboodschap

- **We blijven op koers door de data te analyseren en sturen op basis daarvan bij.** We houden grip en focus door gedegen analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen
- **Eerder vastgestelde bezuinigingsmaatregelen worden gemonitord en zo nodig bijgesteld.** In 2021 hebben we de bezuinigingsvoorstellen verwerkt in vaststaand beleid. Op basis van actuele ontwikkelingen en nieuwe inzichten blijven we het bestaand beleid beoordelen en komen zo nodig met voorstellen tot aanpassingen dan wel doorontwikkelingen.
- **Er is een noodzaak tot innovatie en vernieuwing.** De verhoging van de jeugdmiddelen beschikbaar gesteld door de rijksoverheid kennen verplichtingen ten aanzien van het lokaal beschikbaar moeten hebben van preventief aanbod. Hierbij te denken aan: kortdurende ondersteuning vanuit het Sociaal wijkteam en specialistische ondersteuning jeugd GGZ voor huisartsen en Sociaal wijkteam. Door dit in te richten bewegen we de keten van zware zorg aan de achterkant naar lichte ondersteuning aan de voorkant. Tevens sluit dit aan op de ambitie van het coalitieakkoord om meer in te zetten op preventie.
- **We hebben nog steeds last van de gevolgen van coronacrisis.** De gevolgen van de corona crisis en de genomen maatregelen hebben nog steeds een grote invloed op het sociaal domein. Hoe lang deze gevolgen nog merkbaar blijven en of er nog een nieuwe variant van het virus komt is onzeker. We blijven deze beïnvloeding op het zorggebruik volgen en analyseren.
- **De Oekraïne crisis kan gevolgen hebben op het zorg gebruik.** We vangen vluchtelingen binnen onze gemeente op en weten nog niet of bij deze groep sprake zal zijn van zorgconsumptie. Daarnaast merken we dat de dreiging van de oorlog een effect heeft op onze inwoners wat ook mogelijk een effect kan hebben op zorgconsumptie (somberheid en tekenen van onveiligheid).

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
20-04-2021	Beslisnota 'Betaalbaarheid van goede zorg', zaaknummer 21/060771
03-06-2021	Informatienota 'Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 1e halfjaar 2021', zaaknummer 21/061956
30-09-2021	Informatienota 'Extra incidentele middelen jeugdzorg', zaaknummer 21/064403
30-09-2021	Beslisnota 'Betaalbaarheid hulp bij het huishouden', zaaknummer 21/062331
30-09-2021	Beslisnota 'Bestemmen van incidentele middelen coronasteunpakket voor jeugd, ouderen en kwetsbare groepen', zaaknummer 21/064071
16-12-2021	Informatienota 'Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn – januari t/m augustus 2021', zaaknummer 21/068940
24-05-2022	Beslisnota 'Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam', zaaknummer 22/68940

Toelichting

We informeren Uw raad volgens de bestaande P&C-cyclus over de stand van zaken rondom de toegang, welzijn en het zorggebruik Wmo en Jeugdhulp. Hiermee creëren we inzicht in de inhoudelijke ontwikkelingen van zorg, welzijn en toegang en de financiële gevolgen daarvan.

In de voorgaande jaren zijn beheers- en bezuinigingsmaatregelen vastgesteld waar we nog steeds uitvoering aan geven. Hiermee dringen we overschrijdingen terug en ontwikkelen zo nodig de bestaande beheers- en bezuinigingsmaatregelen door met de huidige kennis en inzichten. Ook beschrijven we de innovaties en doorontwikkeling van het bestaande aanbod. Hierbij valt te denken aan het versterken van het Sociaal wijkteam met kortdurende ondersteuning en het verbreden van het preventief aanbod. We bieden deze nota inclusief monitorverslag (bijlage 1) twee keer per jaar aan. Deze informatienota is de eerste nota voor 2022.

1. Nulmeting en tussentijdse prognoses 2022

De Nulmeting 2022 is in de maanden januari tot en met maart uitgevoerd. Dit hebben we gedaan door naar alle productgroepen te kijken, zoals bijvoorbeeld begeleiding vanuit de Wmo en pleegzorg vanuit de Jeugdwet. Bij alle productgroepen is gekeken naar het gebruik van 2021, de actuele zorgpopulatie en is er een inschatting gemaakt op basis van inhoudelijke en cijfermatige analyse waar we op verwachten uit te komen eind 2022. Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen, vergelijken we periodiek de actuele begroting en de realisatie, en stellen bij waar nodig.

Doordat we over zijn gegaan op een nieuw administratief systeem (Zorgned) hebben we een achterstand opgelopen in het beschikbaar hebben van de data van het zorggebruik over de eerste maanden van 2022. Dit betekent dat we ons op dit moment baseren op de Nulmeting. Door de overgang naar het nieuwe systeem moeten we de data valideren en volledig laten aansluiten op de wijze van meten en beoordelen die we hebben toegepast in het oude systeem. Daarvoor is meer tijd nodig.

De belangrijkste ontwikkelingen op basis van de nulmeting, zoals benoemd in het monitorverslag, zijn:

Algemene ontwikkelingen:

De gevolgen van de coronacrisis spelen ons nog steeds parten op het zorggebruik. Dit lichten we nader toe in de verschillende rubrieken.

Ook de Oekraïne crisis zal naar verwachting een effect hebben op het zorggebruik. We gaan vluchtelingen opvangen en verwachten dat hier mogelijk ook een toename van zorgconsumptie door gaat ontstaan. Dit kunnen we nu nog lastig inschatten.

Een andere opvallende ontwikkeling is de toenemende druk op de bevolking door het duurder worden van onder andere energiekosten en levensmiddelen. Dit zal ervoor zorgen dat meerdere personen en huishoudens onder financiële druk komen te staan. De ervaring leert dat financiële problemen de zorgconsumptie vergroten.

Belangrijkste bevindingen Preventie en toegang

- Het Sociaal Wijkteam heeft een nieuw registratiesysteem. De inrichting is bepaald op basis van gebruiksvriendelijkheid, rechtmatigheid, efficiënte werkprocessen en het beoordelingskader (bijvoorbeeld afweging eigen kracht). Tegelijkertijd kent het enkele kinderziektes waardoor monitorinformatie nog niet volledig betrouwbaar is op alle onderdelen.
- In 2021 daalde de wachtlijst bij het Sociaal Wijkteam. Begin 2022 laat een wisselend beeld zien.
- Het Sociaal Wijkteam maakt een professionaliseringsslag door zorgvuldiger te kijken naar wat passende zorg is. Verbeterde werkprocessen en beoordelingskader zijn goed beschreven en ingevoerd. Ze blijven onder de aandacht.
- Er is gestart met een spreekuur voor enkelvoudige vragen daarnaast ontwikkelen we het steunplein verder uit.
- Door krapte op de arbeidsmarkt is vervanging van vertrekkende medewerkers arbeidsintensief.
- MeerVoormekaar en het Sociaal Wijkteam werken nauw samen voor het uitbouwen van het vrij toegankelijk aanbod, gericht op de inwonervraag.

Belangrijkste bevindingen Jeugd

- De coronamaatregelen hadden een fors effect op het welbevinden van jeugdigen in Nederland. Ook in Wijchen zien we deze effecten. Doordat jeugdigen worden belemmerd in hun ontwikkeling naar volwassenheid zien we een toename van zorggebruik. De oorzaak kunnen we niet beïnvloeden maar we kunnen wel inspelen op de nieuwe behoeften die zijn ontstaan. Dit doen we door extra inzet op preventieve programma's samen met onderwijs en welzijn.
- We zien dat zorg die ingezet wordt steeds zwaarder wordt. Om dit te voorkomen proberen we zorg tijdig in te zetten om te voorkomen dat problematiek erger wordt. Dit zodat de jeugdige niet verplaatst hoeft te worden of vastloopt binnen onderwijs.
- Per 1 januari 2022 is het woonplaatsbeginsel gewijzigd. Hierdoor kan veranderen welke gemeente de kosten van een jeugdige moet betalen. In paragraaf 3.5 leest u hier meer over.
- Dagbehandeling is gestegen t.o.v. de vorige rapportage door einde van de coronamaatregelen.
- Er is een toename aan gebruik van ambulante jeugdhulp. Dit wordt met name veroorzaakt door groepsaanbod van de STAR-training, reguliere begeleiding en een hoger tarief van een aanbieder.
- Door de coronacrisis steeg aanvankelijk het beroep op jeugd-GGZ. Deze groei lijkt zich de afgelopen maanden te hebben omgezet in een lichte daling.
- Het aantal jeugdigen in verblijf is licht gestegen in 2021. De jeugdigen die in verblijf zitten krijgen meer of zwaardere zorg. In 2022 is het aantal jeugdigen in verblijf gedaald als gevolg van het woonplaatsbeginsel

Belangrijkste bevindingen WMO-nieuw

- In 2020 hebben de ingezette maatregelen effect gehad op het zorggebruik Wmo-nieuw. Daarna is een lichte stijging te zien maar niet naar het oude niveau.
- In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes vaker groepsbegeleiding of praktische begeleiding ingezet.

Belangrijkste bevindingen WMO-klassiek

- We zien een doorlopende stijging van Wmo-klassiek. Met als belangrijkste structurele oorzaken:
 - De vergrijzing, die in Wijchen sterker is dan in Nederland.

- De aanzuigende werking van het abonnementstarief. Door dit vaste tarief voor de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen is een beroep doen op de Wmo voor inwoners financieel aantrekkelijk.
- Om meer grip te krijgen op de uitgaven voor hulp bij het huishouden zijn kostenbeheersingsmaatregelen genomen. Vanaf 1 november 2021 geldt een nieuwe richtlijn indicatiestelling huishoudelijke hulp. Ook wordt de toegang versterkt als het gaat om de beoordeling van de eigen kracht.

2: Opvolging van beslispunten uit de nota betaalbaarheid van goede zorg

We hebben met Uw raad afgesproken om alle besluiten uit de nota betaalbaarheid van goede zorg te verwerken in het monitor verslag en op deze wijze via de reguliere cyclus te analyseren. Dit ziet u verwerkt in het monitor verslag *bijlage 1*.

De financiële taakstellingen van de betaalbaarheid van goede zorg zijn onderdeel van de Nulmeting 2022. De realisatie hiervan zullen we gaan monitoren in 2022 op de diverse onderdelen.

Daarnaast hebben we afgesproken de aanbevelingen van Verweij Jonkers over te nemen en ook via deze cyclus te verantwoorden in het monitorverslag. Deze aanbevelingen en de voortgang hierop ziet u in het monitor verslag in *bijlage 1*

3: Financieel beeld Nulmeting 2022

Voor het lopende jaar 2022 wordt op basis van de Nulmeting 2022 op de totale 2D's een voordeel t.o.v. de huidige begroting 2022 verwacht van € 469k:

	Begroting 2022	Nulmeting 2022		
	Begroting 2022	Prognose 2022	Verschil 2022	Vorige prognose 2022
 Jeugdwet	14,3	14,1	0,2	nvt
 2015 Wmo	3,9	3,7	0,2	nvt
totaal 2D's	18,3	17,8	0,5	nvt

Details zijn terug te vinden in de monitorrapportage. Middels continue monitoring en duiding volgen we dit nauwgezet door het jaar heen.

Op de uitgaven WMO klassiek verwachten we een nadelig resultaat 2022 ad afgerond € 168k ten opzichte van de actuele begroting. Dit egaliseren we met de WMO- reserve.

Voorliggende informatienota heeft *geen* begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Genoemde cijfers sluiten een op een aan bij de 2^e rapportage 2022 Wijchen, ook wel de Programmarapportage mei 2022 genoemd.

4: Relevante ontwikkelingen

Structurele extra inzet preventie jeugd en regie team

In mei wordt Uw raad de Nota structurele extra inzet preventie jeugd en regie team aangeboden ter besluitvorming. Met deze nota geven we een antwoord op de gestelde motie (motie 5 vroegtijdige signalering jeugdhulp). Tevens geven we in deze nota aan welke inzet nodig is vanuit preventie en het Sociaal wijkteam om te komen tot een vermindering van zware jeugdzorg en het voldoen aan de gestelde kaders door het rijk behorende bij beschikbaar gestelde verhoogde jeugdwetmiddelen.

Hulp bij het huishouden

In september 2021 heeft Uw raad ingestemd met een aantal maatregelen om de hulp bij het huishouden betaalbaar te houden. Een van de maatregelen is de introductie van een nieuw normenkader voor de hulp bij het huishouden. Vanaf 1 november wordt het nieuwe normenkader toegepast. Er is gekozen voor een geleidelijke en zorgvuldige invoering van het nieuwe normenkader in plaats van een versnelde invoering. We monitoren de effecten van de maatregelen en informeren u hierover na zomer 2022.

Perceelgesprekken

In 2022 hebben we 3 perceel gesprekken gevoerd. Hierin hebben we met de leveranciers gesproken over de ontwikkelingen van het zorggebruik, een duiding hiervan, en de gewenste veranderingen dan wel innovatieve vernieuwing. De inhoudelijke verdieping hiervan vindt u in het monitor verslag *zie bijlage 1*

Leveranciersbijeenkomsten:

In 2022 wordt de leveranciers bijeenkomst gepland in het laatste kwartaal van 2022. Hierdoor hebben we nog geen nieuwe input op dit onderdeel.

Incidentele middelen 2022

Als onderdeel van de jaarrekening 2021 wordt een deel van de Blokhuismiddelen via de egalisatiereserve 2D's doorgeschoven naar 2022, zowel voor lokale als regionale inzet in 2022. Ook wordt het restant van het 4e corona steunpakket, via de coronareserve, doorgeschoven naar 2022. Deze incidentele Blokhuismiddelen worden in 2022 ingezet op o.a. preventie, regionale aanpak jeugd GGZ, verminderen en voorkomen van jeugdige in verblijf. De incidentele coronamiddelen worden o.a. voor extra begeleiding van kwetsbare groepen ingezet. De regionale voortgang op de Blokhuismiddelen zal gerapporteerd worden in de regionale rapportages. Deze rapportages hebben we nog niet tot onze beschikking. In de nog te plannen regionale bijeenkomst voor raadsleden zullen deze onderdelen worden toegelicht.

Nieuw coalitieakkoord

In april is het nieuwe coalitieakkoord gesloten en aangeboden aan de raad. Wij zullen van de uitgangspunten een vertaling maken in onze beleidsontwikkelingen. Hier komen we in onze volgende nota op terug.

Mantelzorgonderzoek

Mantelzorg heeft een breed onderzoek in Wijchen uitgevoerd om de behoefte van mantelzorgers aan ondersteuning in beeld te brengen. Het definitieve rapport is binnenkort klaar. De resultaten gebruiken wij om het mantelzorgbeleid te verbeteren.

ZonMw subsidie 'Zinvolle dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie'

ZonMw heeft de subsidieaanvraag 'Zinvolle dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie' voor de gemeenten Druten en Wijchen toegekend. Het komend half jaar wordt er een Plan van Aanpak ontwikkeld om het aanbod van dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie te versterken.

Dementievriendelijk Alverna (Mentality)

Veel mensen met dementie willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en mee blijven doen in de maatschappij. Voorwaarde hiervoor is een dementievriendelijke gemeenschap. Het ontwikkelen van zo'n gemeenschap is complex en we weten nog niet goed waarom sommige initiatieven goed werken (en andere niet) en wat nodig is om tot ontwikkeling van een dementievriendelijke gemeenschap te komen. Onder leiding van Radboudumc heeft daarom de afgelopen twee jaar een onderzoek plaatsgevonden in Alverna. Dit heeft o.a. geleid tot een Werkgroep die concrete activiteiten organiseert, zoals het maandelijkse Mantelzorgcafé.

Voorkomen of verminderen van Eenzaamheid

In Wijchen is 1 op de 4 inwoners eenzaam, iedereen kan er vroeg of laat mee te maken krijgen. De Kerngroep Eenzaamheid werkt aan het voorkomen of verminderen van eenzaamheid. Zo werden rondom Valentijnsdag gratis ansichtkaarten verspreid. Hierdoor wilden we inwoners aanmoedigen om elkaar na alle Lockdowns weer op te zoeken. Ook vond er op 24 februari 2022 een symposium plaats voor 40 vrijwilligers/ professionals. De onderwerpen waren: Wat is eenzaamheid? Hoe herken je eenzaamheid? Hoe ga je in gesprek over eenzaamheid? Hoe kunnen we beter samenwerken op dit onderwerp?' In het najaar vindt 'de week van de ontmoeting' opnieuw plaats.

Iedereen doet mee (inclusie)

Op de 'Iedereen doet mee' agenda staan onderwerpen/ afspraken om ervoor te zorgen dat iedereen, met of zonder beperking, nu en in de toekomst zoveel mogelijk mee kan blijven doen. Deze agenda is eind 2021 vastgesteld. De afgelopen maanden is er een plan ontwikkeld voor het vervolgproces. Zo komt er een werkgroep die aan de slag gaat met de uitvoering. Daarnaast wordt op diverse manieren gewerkt aan het vergroten van toegankelijkheid, bewustwording en ontmoeting.

GGZ in de wijk

In Wijchen is in januari een Wijk GGZ-team gestart. Dit team is er voor inwoners met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA). Het team ondersteunt deze doelgroep kortdurend. Daarnaast geeft het team advies aan het Sociaal Wijkteam, Regieteam en huisartsen. In het team zit kennis over GGZ-behandeling, licht verstandelijke beperkingen en verslaving. Behalve maatschappelijk hulpverleners (Wmo) zit er ook een psychiatrisch verpleegkundige van Pro Persona in het team. Tot slot zitten er ervaringsdeskundigen in het team. Het team werkt volgens de herstel ondersteunende aanpak. In deze aanpak staan de behoeften van een cliënt centraal en het vergroten van diens eigenwaarde. In de aanpak regelen professionals ook goede voorwaarden om te kunnen herstellen. Bijvoorbeeld door eerst een schuld van iemand op te lossen. We willen met het Wijk GGZ-team overlast en crisissen voorkomen. De eerste ervaringen zijn positief. Huisartsen, praktijkondersteuners en het Sociaal Wijkteam maken er al regelmatig gebruik van.

Lokaal Preventieakkoord en Lokaal Sportakkoord

Wijchen heeft zowel een Lokaal Preventieakkoord als een Lokaal Sportakkoord gesloten met inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners. Hiermee stimuleren we gezonde leefstijl, bewegen en sport, want door te zorgen dat inwoners gezond blijven voorkomen we dat zorg op een later moment nodig wordt. We werken eraan om meer partners en initiatieven hierbij te betrekken.

Nationaal Programma Onderwijs

Vorig jaar lanceerde het kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Uit dat programma ontvangt de gemeente in 2021, 2022 en 2023 extra middelen. Eind november stelde het college het bestedingsplan vast. Uw raad ontving het plan met een informatienota. Het bestedingsplan is in overleg met het onderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek opgesteld. Inmiddels zijn we gestart met de uitvoering van 4 van de 5 interventies in het plan. Hieronder een korte update van de huidige stand van zaken per interventie. Het kabinet heeft overigens de bestedingstermijn van deze incidentele middelen verlengt van 31 juli 2023 naar 31 juli 2025.

1. *Extra schoolmaatschappelijk werk:* Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het gelukt drie tijdelijk extra schoolmaatschappelijk werkers aan te trekken. Zij zijn inmiddels gestart binnen het Sociaal Wijkteam.
2. *Extra inzet jeugdconsulenten:* In januari zijn 3 nieuwe jeugdconsulenten begonnen en ingewerkt. Vanaf maart is 0,94 FTE direct gekoppeld aan het onderwijs om de eerste vragen van jeugdigen op te pakken.
3. *Cursussen en voorlichting jongeren en ouders:* De afgelopen maanden is ingezet op het inwerken van nieuwe medewerkers. Er wordt gestart met het maken van een planning voor het aanbod cursussen en voorlichtingsbijeenkomsten. In januari startte wel de Kiestraining al.
4. *Leesoffensief Wijchen:* De bibliotheek werkt samen met onderwijs en kinderopvang aan het actieplan. De planvorming zit in de afrondende fase. Dit plan wordt binnenkort in het LEA-overleg (bestuurlijk overleg gemeente en onderwijs partners) besproken. Daarna zal de bibliotheek de subsidieaanvraag indienen. De verwachting is dat deze aanvraag na de zomervakantie bij Uw raad wordt aangeboden. De middelen voor de subsidieaanvraag zijn al in het bestedingsplan gereserveerd.
5. *Naschoolse activiteiten basisschoolleerlingen:* Aan deze interventie is nog geen uitvoering gegeven. De ambtelijke capaciteit die nodig is voor het uitvoeren van deze interventie is volledig gebruikt voor het organiseren van onderwijs voor Oekraïense vluchtelingenkinderen. Dat heeft een hogere prioriteit. Inmiddels is tijdelijk extra ambtelijke capaciteit ingehuurd. We bereiden de start van dit activiteitenprogramma met ingang van september 2022 voor op basis van een ingroeimodel. De maanden daarna zal het aanbod steeds verder worden uitgebreid. De middelen voor de eerste helft van 2022 schuiven door, waardoor ook de einddatum van dit aanbod later wordt.